2021. november 23., kedd

P9_TA(2021)0464

Az európai jelentéstétel, nyomon követés és ellenőrzés digitalizálása

Az Európai Parlament 2021. november 23-i állásfoglalása a Bizottságnak szóló ajánlásokkal az európai jelentéstétel, nyomon követés és ellenőrzés digitalizálásáról (2021/2054(INL))

(2022/C 224/02)

Az Európai Parlament,

— tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés 225. cikkére,

— tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés 322. cikkének (1) bekezdésére és 325. cikkére,

— tekintettel az Unió általános költségvetésére alkalmazandó pénzügyi szabályokról, az 1296/2013/EU, az 1301/2013/EU, az 1303/2013/EU, az 1304/2013/EU, az 1309/2013/EU, az 1316/2013/EU, a 223/2014/EU és a 283/2014/EU rendelet és az 541/2014/EU határozat módosításáról, valamint a 966/2012/EU, Euratom rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2018. július 18-i (EU, Euratom) 2018/1046 európai parlamenti és tanácsi rendeletre (költségvetési rendelet) ([1]),

— tekintettel a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2016. április 27-i (EU) 2016/679 rendeletre (általános adatvédelmi rendelet) ([2]);

— tekintettel az Unió pénzügyi érdekeit érintő csalás ellen büntetőjogi eszközökkel folytatott küzdelemről szóló, 2017. július 5-i (EU) 2017/1371 európai parlamenti és tanácsi irányelvre (PIF-irányelv) ([3]),

— tekintettel a pénzügyi rendszerek pénzmosás vagy terrorizmusfinanszírozás céljára való felhasználásának megelőzéséről szóló (EU) 2015/849 irányelv, valamint a 2009/138/EK és a 2013/36/EU irányelv módosításáról szóló, 2018. május 30-i (EU) 2018/843 európai parlamenti és tanácsi irányelvre (pénzmosás elleni irányelv) ([4]),

— tekintettel a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról szóló, 2021. február 12-i (EU) 2021/241 európai parlamenti és tanácsi irányelv ([5]) 22. cikkének (4) bekezdésére,

— tekintettel az Európai Parlamentnek és a Bizottságnak a hatékony ellenőrzésekhez és auditokhoz szükséges adatgyűjtésről szóló együttes nyilatkozatára ([6]),

— tekintettel az Európai Parlament, az Európai Unió Tanácsa és az Európai Bizottság közötti, a költségvetési fegyelemről, a költségvetési ügyekben való együttműködésről és a hatékony és eredményes pénzgazdálkodásról, valamint az új saját forrásokról és az új saját források bevezetésére irányuló ütemtervről szóló, 2020. december 16-i intézményközi megállapodásra,

— tekintettel 2020. május 14-i állásfoglalására az Európai Unió 2018-as pénzügyi évre szóló általános költségvetésének végrehajtására vonatkozó mentesítésről szóló határozatok szerves részét képező észrevételekkel, III. szakasz – Bizottság és végrehajtó ügynökségek ([7]),

— tekintettel 2021. április 29-i állásfoglalására az Európai Unió 2019-es pénzügyi évre szóló általános költségvetésének végrehajtására vonatkozó mentesítésről szóló határozatok szerves részét képező észrevételekkel, III. szakasz – Bizottság és végrehajtó ügynökségek ([8]),

([1]) HL L 193., 2018.7.30., 1. o.
([2]) HL L 119., 2016.5.4., 1. o.
([3]) HL L 198., 2017.7.28., 29. o.
([4]) HL L 156., 2018.6.19., 43. o.
([5]) HL L 57., 2021.2.18., 17. o.
([6]) HL C 58. I, 2021.2.18., 2. o.
([7]) HL L 417., 2020.12.11., 381. o.
([8]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2021)0164.

2021. november 23., kedd

— tekintettel a 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretről szóló, 2020. július 17–21-i európai tanácsi következtetések 24. pontjára,

— tekintettel a Bíróságnak a C-465/00., C-138/01. és C-139/01. sz. Österreichischer Rundfunk egyesített ügyekben ([9]) tett állítására, amely szerint fennáll „a demokratikus társadalmakban az a jog, hogy az adózókat és általában a közvéleményt tájékoztassák a közkiadások felhasználásáról”,

— tekintettel a Költségvetési Ellenőrző Bizottság felkérésére a Költségvetési Ügyek Tematikus Főosztálya által készített, „A KAP és a kohéziós alapok 50 legnagyobb kedvezményezettje az egyes uniós tagállamokban” című tanulmányra,

— tekintettel az Európai Parlament Kutatószolgálata által készített, „Az európai jelentéstétel, nyomon követés és ellenőrzés digitalizálása” című, az európai hozzáadott értéket elemző tanulmányra,

— tekintettel a Számvevőszék 4/2020. számú, „Új képalkotó technológiák a közös agrárpolitika ellenőrzésében: összességében egyenletes, az éghajlat- és környezetvédelmi monitoring terén azonban lassúbb előrehaladás” című különjelentésére,

— tekintettel eljárási szabályzata 47. és 54. cikkére,

— tekintettel a Költségvetési Ellenőrző Bizottság jelentésére (A9-0311/2021),

A. mivel az Európai Unió működéséről szóló szerződés 15. cikkével összhangban az Unió intézményei, szervei és hivatalai munkájuk során a nyitottság elvének lehető legnagyobb mértékű tiszteletben tartásával járnak el;

B. mivel ami a költségvetés végrehajtását illeti, ezen elv alkalmazása magában foglalja, hogy az európai polgárok tudomást szerezhessenek arról, hogy az Unió hol és milyen célokra fordítja a forrásokat; megjegyzi, hogy a költségvetésen kívüli eszközök száma folyamatosan nő, és úgy véli, hogy az olyan eszközök, mint a Next Generation EU, a Bizottság közvetlen irányítása alatt állnak; kiemeli, hogy a Parlamentnek teljesítenie kell megbízatását a döntéshozatali, ellenőrzési és mentesítési feladatok terén; kéri a költségvetési rendelet aktualizálását, lehetővé téve a Parlament számára, hogy eleget tegyen ezen új mechanizmusok ellenőrzésével kapcsolatos megbízatásának; hangsúlyozza, hogy ez különösen fontos az európai jelentéstétel, nyomon követés és ellenőrzés digitalizálásával összefüggésben;

C. mivel az uniós források elköltésével kapcsolatos ismeretek és teljes átláthatóság alapvető fontosságúak e kiadások elfogadásához, és alapvető fontosságúak az elszámoltathatóság, a hitelesség, illetve a kiadások jobb ellenőrzésének biztosítása érdekében, ideértve a visszaélések, a korrupció, a csalás és az összeférhetetlenség elkerülését is;

D. mivel a költségvetési rendelet 38. cikke megállapítja a címzettekre vonatkozó információk és egyéb információk közzétételének jelenlegi szabályait;

E. mivel e szabályok eltérő végrehajtása olyan helyzethez vezetett, hogy jelenleg minden tagállamban létezik egy jelentéstételi rendszer a KAP-ra vonatkozóan, a tagállamokban pedig több mint 250 jelentéstételi rendszer működik a strukturális és kohéziós politikák keretében;

F. mivel jelenleg jelentős különbségek vannak e rendszerek kialakításában, működésében és a belőlük való információszerzés és az információk megosztása módjában;

G. mivel az adatok töredezettsége rendkívül megnehezíti, sőt lehetetlenné teszi a végső kedvezményezettek azonosítását a közvetlen, közvetett vagy megosztott irányítású uniós alapok esetében;

H. mivel számos olyan rendszer létezik, amely természetes személyek és gazdasági társaságok esetében nem tartalmaz egyedi azonosító számokat;

I. mivel a gazdasági társaságok esetében a jelenlegi rendszerek a legtöbb esetben nem tartalmaznak információt a gazdasági társaságok tulajdonosáról vagy tulajdonosairól, illetve tényleges tulajdonosairól; mivel az európai jelentéstétel, nyomon követés és ellenőrzés digitalizálása akkor a leghasznosabb eszköz a dezinformáció elkerülésére, ha a nem érzékeny információk nyilvánosan hozzáférhetőek;

([9]) ECLI:EU:C:2003:294, 85. pont.

J. mivel a Parlament többször is kérte a Bizottságot, hogy adjon tájékoztatást az egyes tagállamokban a KAP és a strukturális alapok 50 legnagyobb kedvezményezettjéről, de mindeddig csupán hiányos és nem kielégítő válaszokat kapott;

K. mivel a Parlament 2020-ban tanulmány készítését kezdeményezte azzal a céllal, hogy a nyilvánosan hozzáférhető információk alapján azonosítsa az egyes tagállamokban a KAP és a strukturális alapok 50 legnagyobb kedvezményezettjét, amely érdekes megállapításokkal szolgált, de azt is szemléltette, hogy továbbra is mennyire nehéz egyértelműen meghatározni a végső kedvezményezettek kilétét;

L. mivel a jelenlegi helyzet gyakorlatilag lehetetlenné teszi, hogy bárki áttekintést kapjon arról, hogy a végső kedvezményezettek mennyi pénzt kapnak a KAP-ból, valamint a strukturális és kohéziós politikákból;

M. mivel a Számvevőszéknek a Költségvetési Ellenőrző Bizottságban (CONT) 2021. szeptember 2-án tartott nyilvános meghallgatáson ismertetett megállapításai egyértelműen rámutattak arra, hogy javítani kell az uniós alapok jelenlegi felügyeleti rendszerének átláthatóságát;

N. mivel egyes gazdasági társaságok és természetes személyek több tagállamban is működnek, és ezért több tagállamban is részesülnek uniós támogatásban, és tekintettel arra, hogy a vállalati struktúrák meglehetősen összetettek és átláthatatlanok lehetnek, a Bizottság nem tudja nyomon követni a minden egyes ilyen multinacionális gazdasági társaság által felhalmozott teljes nyereséget;

O. mivel az Európai Tanács a 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretről az állam- és kormányfők között 2020. július 17–21-én kötött megállapodással összefüggésben a következtetések 24. pontjában elismerte, hogy kontroll és ellenőrzés céljából több információra van szükség az uniós finanszírozás végső kedvezményezettjeiről;

P. mivel mindezen tényezők azt mutatják, hogy sürgősen létre kell hozni egy egységes, átlátható és egyszerűen használható, szabványosított és a lehetőségekhez mérten a nyílt forráskódok elvén alapuló, uniós szintű interoperábilis digitális rendszert, amely lehetővé teszi a tagállamok végrehajtó hatóságai számára, hogy jelentést tegyenek a KAP, valamint a strukturális és kohéziós politikai alapok és az összes többi alap kedvezményezettjeiről annak érdekében, hogy a nemzeti kontroll- és ellenőrző hatóságok, az OLAF, az Európai Ügyészség és a többi uniós intézmény és szerv teljes körű és megbízható információkhoz juthasson a végső kedvezményezettek kilétéről, valamint arról, hogy milyen forrásokból és mekkora összeget kapnak;

Q. mivel az alkalmazandó adatvédelmi szabályokkal és az Európai Unió Bíróságának (EUB) az uniós források kedvezményezettjeire vonatkozó adatok közzétételét illető állandó ítélkezési gyakorlatával összhangban a nyilvánosság számára a lehető legnagyobb mértékben lehetővé kell tenni az uniós források közvetlen és végső kedvezményezettjeire vonatkozó információkhoz való hozzáférést;

R. mivel egy ilyen rendszernek biztosítania kell az adatformátumok harmonizációját, géppel olvashatónak kell lennie, egyedi azonosító számokat kell tartalmaznia, keresési és válogatási funkciókat kell tartalmaznia, és interoperábilisnak kell lennie annak érdekében, hogy az adatokat ne csak egy szakpolitika vagy alap tekintetében lehessen összesíteni, hanem valamennyi politikán, alapon és tagállamon átívelően is, továbbá mind a közvetlen, mind a közvetett és a megosztott irányításra is vonatkoznia kell;

S. mivel egy ilyen rendszert a Bizottságnak kell kifejlesztenie egyrészt a teljes interoperabilitás biztosítása érdekében, beleértve a rendszer fő elemeinek automatikus fordítását is, másrészt annak érdekében, hogy biztosítható legyen a rendszer lehető leggyorsabb megvalósítása valamennyi tagállamban, valamennyi szakpolitika és alap tekintetében;

T. mivel egy ilyen rendszer kifejlesztése során a legmagasabb szintű kiberbiztonságról is gondoskodni kell annak érdekében, hogy elkerülhetők legyenek e valamennyi tagállamban alkalmazott rendszer elleni kibertámadások vagy kibertámadási kísérletek;

U. mivel egy ilyen rendszer kifejlesztését az uniós költségvetésnek kell finanszíroznia, és azt a tagállamok, az ilyen jelentéstételi rendszerek működtetéséért és fenntartásáért felelős regionális hatóságok, valamint az újságírók, a civil társadalom képviselői és a nyilvánosság rendelkezésére kell bocsátani, és biztosítani kell a rendszerek napi működtetéséért felelős tisztviselők képzését is;

V. mivel a KAP, valamint a strukturális és kohéziós politikák jelentéstételi rendszereit reálisan nem lehet folyamatosan frissíteni a gazdasági társaságok tulajdonosaira és ezáltal a végső kedvezményezettekre vonatkozó legfrissebb információkkal, ezért a rendszereket automatikusan össze kell kapcsolni a végső kedvezményezettekre vonatkozó nyilvános cégnyilvántartásokkal és közös adatbázisokkal;

2021. november 23., kedd

W. mivel a KAP-ból vagy a strukturális alapokból származó források közvetlen címzettjei gyakran közjogi szervek, amelyek e forrásokat aztán egy adott program végrehajtásának részeként más címzetteknek fizetik ki; mivel ilyen helyzetekben a közjogi szerveket is kötelezni kell arra, hogy számoljanak be arról, hogy kik a pénz végső címzettjei; mivel a digitális rendszernek interoperábilisnak kell lennie többek között az érintett nemzeti szervek és hatóságok, továbbá az irányító és kifizető hatóságok belső rendszereivel, valamint a nemzeti közbeszerzési és pályáztatási adatbázisokkal;

X. mivel egy ilyen interoperábilis rendszernek tiszteletben kell tartania az általános adatvédelmi rendelet szabályait, valamint az adatok közzétételére vonatkozó, észszerű „de minimis szabályokat";

Y. mivel a KAP-ból, valamint a strukturális és kohéziós alapokból származó források címzettjeire vonatkozó adatokat legalább öt évig elérhetővé kell tenni a nyilvánosság számára;

Z. mivel a megosztott irányítású szakpolitikákból származó források kedvezményezettjeire vonatkozó adatközzétételi szabályokat a lehető legnagyobb mértékben össze kell hangolni a közvetlen irányítású alapok kedvezményezettjeire vonatkozó szabályokkal; mivel gyakrabban és hatékonyabban kellene használni a műholdas adatokat, felszámolva azokat az akadályokat, amelyek jelenleg gátolják az új technológiák kifizető ügynökségek általi széles körű használatát ([10]);

1. kéri, hogy a Bizottság – többek között a költségvetési rendelet közelgő felülvizsgálatának részeként – a mellékletben foglalt ajánlásokat követve 2021 vége előtt terjessze elő a költségvetési rendelet módosítására irányuló, szükséges jogalkotási javaslatokat;

2. úgy véli, hogy a kért javaslat pénzügyi következményeit az uniós költségvetésből kell fedezni;

3. úgy véli, hogy az uniós alapokkal kapcsolatos pénzgazdálkodásba vetett bizalom biztosítása alapvető fontosságú az uniós intézményekbe vetett általános bizalom és ezáltal a további európai integrációt kilátásba helyező tervek hitelességének biztosítása szempontjából;

4. mivel a felhőalapú szolgáltatások a digitális átállást támogató stratégiai innovációs eszközök, és az Európai Ipariadat- és Számításifelhő-szövetség 2021. júliusi felállítása fontos lépést jelent e tekintetben;

5. hangsúlyozza, hogy a kiadási programokban való részesülésre vagy a kiadási programokban való részvételre vonatkozó egyértelmű, érthető és méltányos szabályok az uniós alapokkal kapcsolatos pénzgazdálkodással kapcsolatos támogatás elsődleges előfeltételei;

6. határozottan úgy véli, hogy az uniós pénzügyek fokozottabb védelmének és a még szigorúbb ellenőrzés lehetővé tételének leghatékonyabb és legeredményesebb módja egy integrált, interoperábilis és harmonizált rendszer létrehozása a végső kedvezményezettekre vonatkozó információk összegyűjtésére, nyomon követésére és elemzésére valamennyi tagállamban;

7. úgy véli, hogy a szabályok végrehajtásával és ennek megfelelően a különböző alapokból és programokból származó pénzeszközök címzettjeinek kilétével, valamint az általuk kapott összegekkel kapcsolatos átláthatóság, továbbá a csalások megelőzésére irányuló politikák az uniós alapokkal kapcsolatos pénzgazdálkodásba vetett bizalom biztosításának alapvető részét képezik; elfogadja, hogy a kedvezményezettekre vonatkozó adatok közzétételére az alkalmazandó adatvédelmi szabályokkal és az EUB állandó ítélkezési gyakorlatával összhangban „de minimis" küszöbértékeknek kell vonatkozniuk;

8. úgy véli továbbá, hogy a szándékos félretájékoztatás elleni, valamennyi tagállamban folytatandó küzdelemben az átláthatóság lehet a legjobb eszköz, amely egy integrált, interoperábilis és harmonizált rendszert létrehozó digitalizációs programmal biztosítható;

9. úgy véli, hogy a végső kedvezményezettekkel kapcsolatos átláthatóság nagyon hatékony eszköz az uniós források elköltésével és elosztásával kapcsolatos esetleges visszaélések, összeférhetetlenségek, csalás és korrupció elleni küzdelemben is;

10. úgy véli, hogy a közpénzek átláthatósága jobb elszámoltathatóságot biztosít, és fokozza a polgárok közigazgatási szervekbe vetett bizalmát;

([10]) Az Európai Számvevőszék 4/2020. sz. különjelentése: Új képalkotó technológiák a közös agrárpolitika ellenőrzésében: összességében egyenletes, az éghajlat- és környezetvédelmi monitoring terén azonban lassúbb előrehaladás.

11. hangsúlyozza, hogy a végső kedvezményezettekkel kapcsolatos átláthatóság biztosítani fogja, hogy a nemzeti és regionális közigazgatások ellenőrző, kontroll- és mentesítésért felelős hatóságai, a Bizottság, a Tanács és a Parlament sokkal jobb és pontosabb lehetőségekkel rendelkezzenek annak biztosítására, hogy a pénzeszközöket hatékonyan használják fel, vagy hogy csalás vagy bármilyen egyéb helytelen felhasználás esetén a szabályoknak és a szakpolitikai törekvéseknek megfelelően vissza tudjanak követelni összegeket; hangsúlyozza, hogy az átfogó és megbízható információkhoz való teljes körű hozzáférésük biztosítása esetén a Számvevőszék, az OLAF és az Európai Ügyészség is nagyobb hatékonysággal és pontossággal lenne képes ellátni feladatait;

12. hangsúlyozza továbbá, hogy a végső kedvezményezettekkel kapcsolatos adatok következetesebb és Unió-szerte történő közzététele sokkal jobb lehetőségeket biztosít az újságírók, a civil társadalom képviselői és a nyilvánosság számára jogos kérdéseik és aggályaik felvetésére, és ezáltal az uniós forrásokkal való visszaélés vagy az e forrásokat érintő csalás lehetséges eseteinek vagy a kiemelt közszereplők feltételezett részvételének feltárására;

13. úgy véli, hogy elfogadhatatlan az a jelenlegi helyzet, amelyben nem lehet észszerű mértékben teljes képet kapni arról, hogy ki részesül a alapokból, és mekkora összeget kap, különös tekintettel a megosztott irányítású alapokra, ideértve konkrétan azt is, hogy nem lehet összesíteni az ugyanazon közvetlen és/vagy végső kedvezményezettre és/vagy tényleges tulajdonosra vonatkozó egyedi összegeket, és ezt a helyzetet az uniós alapok átláthatóságának és hatékonyságának növelése érdekében a lehető leghamarabb meg kell változtatni;

14. határozottan úgy véli, hogy a helyzet javításának leghatékonyabb módja a költségvetési rendelet vonatkozó részeinek felülvizsgálata az azzal kapcsolatos átláthatóság növelése céljából, hogy ki részesül az alapokból, mekkora összeget kap, és melyik uniós alapból és programból;

15. hangsúlyozza, hogy a költségvetési rendelet ilyen értelmű módosítása az alapokra, illetve a programokra vonatkozó ágazati jogszabályok módosítását vonhatja maga után;

16. hangsúlyozza, hogy a jelenlegi költségvetési rendelet ez irányú felülvizsgálatát a költségvetési rendelet közelgő felülvizsgálatának részeként kell elvégezni, amelyet a Bizottság a bejelentése szerint 2021 negyedik negyedévében fog előterjeszteni;

17. úgy véli, hogy a költségvetési rendelet felülvizsgálata magában kell, hogy foglaljon egy szilárd, a nyílt és szabványosított közbeszerzési adatok kötelező használatára irányuló jogalapot, valamint kötelezővé és a nemzeti és regionális adatbázisokkal interoperábilissá kell tenni a költségvetési ellenőrzésre használt informatikai rendszereket;

18. hangsúlyozza, hogy a felülvizsgálatnak biztosítania kell a szabványosított adathalmazok használatát, valamint az alapok végső kedvezményezettjei azonosításának lehetőségét; úgy véli, hogy az ellenőrzés és kontroll céljából gyűjtött kötelező információknak tartalmazniuk kell legalább a jogi személyek nyilvántartási számát, a természetes személyek nemzeti személyazonosító számát, a kedvezményezett típusát, az alvállalkozókat, a tényleges tulajdonosokat, azt, hogy a kedvezményezett részesül-e állami támogatásban is, valamint a kedvezményezett elérhetőségi adatait; hangsúlyozza, hogy az érzékeny adatokhoz való, az interoperábilis digitális jelentéstételi és nyomonkövetési rendszeren keresztül történő hozzáférést a felelős nemzeti és európai hatóságokra, intézményekre és szervekre kell korlátozni, kizárólag ellenőrzés, kontroll és mentesítés céljából, és annak szigorúan összhangban kell lennie az adatvédelmi követelményekkel;

19. hangsúlyozza, hogy a Bizottságnak gondoskodnia kell arról, hogy az integrált és szabványosított jelentéstételi és nyomonkövetési eszközök használata kötelező legyen és azokat teljes mértékben alkalmazzák a tagállamokban, és így a továbbiakban arra ne csak önkéntes alapon kerüljön sor;

20. hangsúlyozza, hogy a felülvizsgálatnak biztosítania kell azt is, hogy amennyiben valamely uniós forrás közvetlen címzettje egy gazdasági társaság, lehetőség legyen a gazdasági társaság tényleges tulajdonosainak azonosítására;

21. hangsúlyozza, hogy azokban az esetekben, amikor a közvetlen címzett egy másik gazdasági társaság tulajdonában lévő gazdasági társaság, biztosítani kell, hogy a második gazdasági társaság tényleges tulajdonosai is azonosíthatók legyenek, és hogy ennek a kötelezettségnek a tulajdonosi struktúrában szereplő összes gazdasági társaságra vonatkoznia kell; ezért úgy véli, hogy az anyavállalatoknak egyedi azonosító számokat kell létrehozniuk a kedvezményezettek számára oly módon, hogy az egyes leányvállalatok ahhoz kapcsolódó saját azonosító számokkal rendelkezzenek, lehetővé téve a pénzeszközök útjának a végső kedvezményezettekig és a tényleges tulajdonosokig való visszakövetését;

22. megjegyzi, hogy a tényleges tulajdonos azonosítására vonatkozó kötelezettségnek legalább akkor érvényesülnie kell, ha bármely természetes vagy jogi személy a szóban forgó gazdasági társaság több mint 15 %-ának tulajdonosa; hangsúlyozza, hogy a hozzátartozók tulajdonában lévő társasági részesedéseket össze kell vonni és egy egésznek kell tekinteni;

2021. november 23., kedd

23. megjegyzi, hogy a gazdasági társaság tényleges tulajdonosainak azonosítására vonatkozó kötelezettséget akkor is alkalmazni kell, ha a gazdasági társaság székhelye nem uniós országban van;

24. megjegyzi, hogy a költségvetési rendelet felülvizsgálatának azt is biztosítania kell, hogy az uniós forrásokban közvetlenül részesülő közjogi szerveket kötelezzék arra, hogy jelentést tegyenek az összegek végső kedvezményezettjeiről, azaz arról, hogy magán a közjogi szerven kívüli természetes vagy jogi személyről van-e szó; rámutat arra, hogy a digitális rendszernek magában kell foglalnia az érintett nemzeti szervek és hatóságok, az irányító és kifizető hatóságok belső rendszereivel, valamint a nemzeti közbeszerzési és pályázati adatbázisokkal való interoperabilitást;

25. felhívja a Bizottságot, hogy dolgozzon ki és bocsásson a pénzügyi szereplők és a költségvetés végrehajtásáért felelős szervezetek, többek között megosztott irányítás alatt működő illetékes nemzeti és regionális hatóságok rendelkezésére olyan rendszert, amely biztosítja a KAP-ra, a kohéziós és strukturális alapokra és egyéb szakpolitikákra vonatkozó európai jelentéstétel, nyomon követés és ellenőrzés digitalizációját;

26. hangsúlyozza, hogy egy ilyen rendszernek a lehetőségekhez mérten a nyílt forráskódok elvén kell alapulnia, és az uniós finanszírozás közvetlen és végső címzettjeire és kedvezményezettjeire vonatkozó információk és számadatok összegyűjtésére, összehasonlítására és összesítésére irányuló, a kontrollt, az ellenőrzést és a mentesítést szolgáló szabványosított adathalmazokat és intézkedéseket kell alkalmaznia; hangsúlyozza, hogy a polgárok közintézményekbe vetett bizalmának növelése érdekében első lépésként elektronikus személyazonosságot kell létrehozni;

27. hangsúlyozza, hogy egy ilyen rendszert úgy kell kialakítani, hogy biztosítsa a költségvetési rendelet II. címének 8. fejezetében meghatározott átláthatósági elveknek való teljes körű megfelelést;

28. kiemeli, hogy egy ilyen rendszernek hozzáférhetőnek kell lennie az újságírók, a civil társadalom képviselői és a nyilvánosság számára annak érdekében, hogy megkönnyítse a közpénzek felhasználásával kapcsolatos kutatást és adott esetben a csalások feltárását, az általános adatvédelmi rendelet szabályainak tiszteletben tartása mellett;

29. kéri, hogy ezt a rendszert két éven belül fejlesszék ki, és térítésmentesen tegyék elérhetővé és kötelezővé a tagállami jelentéstevő hatóságok számára;

30. hangsúlyozza, hogy egy ilyen rendszer kidolgozását a nemzeti és regionális hatóságok és a releváns uniós intézmények – többek között a Parlament, a Bizottság, a Számvevőszék, az OLAF és adott esetben az Európai Ügyészség – arra való felhatalmazásával kell kiegészíteni, hogy biztosítsák az összeférhetetlenségek, a szabálytalanságok, a kettős finanszírozás esetei és a forrásokkal való mindennemű visszaélés hatékony ellenőrzését, ideértve az olyan modern informatikai eszközök használatát is, mint az ARACHNE;

31. rámutat arra, hogy egy ilyen rendszer lehetővé tenné az uniós források visszatérő és esetlegesen felülreprezentált kedvezményezettjeinek gyors azonosítását, beleértve a közbeszerzési eljárások nyerteseit is;

32. kéri a Bizottságot annak biztosítására, hogy az uniós költségvetésben rendelkezésre álljon a szükséges finanszírozás egy ilyen rendszerhez, a rendszert használó nemzeti és regionális hatóságok személyzetének képzését és technikai segítségnyújtását szolgáló előirányzatokkal együtt;

33. megjegyzi, hogy egy ilyen rendszer önmagában nem tartalmazhat naprakész adatokat a gazdasági társaságok tulajdonosairól; megjegyzi továbbá, hogy egy ilyen követelmény azt jelentené, hogy az irányító hatóságok lennének felelősek a gazdasági társaságokra vonatkozó adatokért, amelyekért nem tartoznak felelősséggel;

34. kéri, hogy a rendszert úgy alakítsák ki, hogy automatikusan kapcsolódjon a gazdasági társaságok tulajdonosaira vonatkozó naprakész információkat tartalmazó adatbázisokhoz, valamint hogy interoperábilis legyen az érintett nemzeti szervek és hatóságok, az irányító és kifizető hatóságok belső rendszereivel, továbbá a nemzeti közbeszerzési és pályáztatási adatbázisokkal;

35. kéri, hogy az uniós források címzettjeire vonatkozó információkat legalább ötéves időtartamra tegyék nyilvánosan hozzáférhetővé;

36. hangsúlyozza, hogy egy ilyen rendszernek tiszteletben kell tartania az uniós adatvédelmi szabályokat és az EUB állandó ítélkezési gyakorlatát; megjegyzi, hogy különbségek vannak az ellenőrzés, a kontroll és a mentesítés céljából összegyűjtendő, összesítendő és tárolandó, valamint a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tehető információk részletességének szintje között; hangsúlyozza, hogy az ellenőrzésért, kontrollért és mentesítésért felelős hatóságoknak mindig hozzá kell férniük az összes rendelkezésre álló információhoz, míg az adatok közzétételét korlátozhatják az alkalmazandó adatvédelmi követelmények és a „de minimis” küszöbértékek;

37. kiemeli, hogy egy ilyen rendszert hatékonyan védeni kell a kiberfenyegetésekkel szemben; kéri a Bizottságot, hogy ruházzon be magas szintű kiberbiztonsági szoftverekbe, és végezzen időszakos vizsgálatokat a potenciális sebezhetőségek azonosítása érdekében, tagállami szinten is;

38. elismeri, hogy a rendszernek tiszteletben kell tartania az azokra a minimális összegekre vonatkozó szabályokat, amelyeket nem fognak nyilvánosan hozzáférhetővé tenni; hangsúlyozza, hogy az illetékes hatóságoknak mindazonáltal mindig összesíteniük kell az egyes kedvezményezetteknek kifizetett összes forrást, és amennyiben a valamely kedvezményezettnek kifizetett teljes összeg meghaladja a minimális összeget, az adott kedvezményezettnek folyósított összes kifizetéssel kapcsolatos minden információt nyilvánosságra kell hozni;

39. kéri a Bizottságot annak biztosítására, hogy ezt a rendszert a lehető legnagyobb mértékben használják fel a közvetlen irányítás alá tartozó alapokra és szakpolitikákra is, ugyanolyan átláthatósági szabályok mellett, mint az uniós programokból származó források címzettjei esetében;

40. hangsúlyozza, hogy a korai felismerési és kizárási rendszer (EDES) szintén fontos szerepet játszik az Unió pénzügyi érdekeinek védelmében; aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a rendszer csak a közvetlen irányítás alá tartozó alapokra vonatkozik, amelyek az uniós forrásoknak csupán mintegy 20 %-át teszik ki; hasonlóképpen aggódik amiatt is, hogy az OLAF által közpénzekkel visszaélőként azonosított gazdasági szereplőket nem zárják ki automatikusan az uniós költségvetésből finanszírozott szerződésekből, illetve nem sújtják őket pénzügyi szankciókkal; sürgeti a Bizottságot, hogy a költségvetési rendelet következő felülvizsgálata során a rendelet hatékonyabbá tételének érdekében terjessze ki a korai felismerési és kizárási rendszer (EDES) hatályát;

41. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást és a mellékelt ajánlásokat a Bizottságnak és a Tanácsnak.

2021. november 23., kedd

MELLÉKLET AZ ÁLLÁSFOGLALÁSHOZ

A KÉRT JAVASLAT SZÖVEGE

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE

az Unió általános költségvetésére alkalmazandó pénzügyi szabályokról szóló, 2018. július 18-i (EU, Euratom) 2018/1046 európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen 322. cikkének (1) bekezdésére, összefüggésben az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződéssel és különösen annak 106a. cikkével,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

tekintettel a Számvevőszék véleményére,

rendes jogalkotási eljárás keretében,

mivel:

(1) Az Európai Parlament által megfogalmazott kéréseknek megfelelően, valamint a 2020. júliusi 17–21-i európai tanácsi következtetések 24. pontjára válaszul, továbbá az uniós költségvetés és az Európai Uniós Helyreállítási Eszköz csalással és szabálytalanságokkal szembeni védelmének erősítése érdekében az uniós finanszírozás végső címzettjeire és kedvezményezettjeire vonatkozó információk és számadatok kontroll és ellenőrzés céljából való gyűjtéséhez, összehasonlításához és összesítéséhez egységesített intézkedéseket kell bevezetni.

(2) A kontrollok és ellenőrzések hatékonyságának biztosításához adatokat kell gyűjteni azokról, akik a megosztott irányítás keretében nyújtott uniós finanszírozásban, valamint a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról szóló, 2021. február 12-i (EU) 2021/241 európai parlamenti és tanácsi rendelet ([1]) alapján támogatott projektekben és reformokban közvetlenül vagy közvetetten részesülnek, ideértve a finanszírozás címzettjeinek tényleges tulajdonosaira vonatkozó adatokat is. Az ezen adatok gyűjtésére és feldolgozására vonatkozó szabályoknak összhangban kell majd lenniük a vonatkozó adatvédelmi szabályokkal.

(3) Az uniós költségvetés védelmének erősítése érdekében a Bizottságnak egy integrált és interoperábilis információs és nyomonkövetési rendszert – és ennek keretében egységes adatbányászati és kockázatértékelési eszközt – kell elérhetővé tennie a tagállamok általi általános és kötelező használatra a fentebb említett adatokhoz való hozzáférés, valamint azok tárolása, összesítése és elemzése céljából. Az említett rendszernek biztosítania kell az összeférhetetlenségeknek, a szabálytalanságoknak, a kettős finanszírozás eseteinek és a pénzeszközök felhasználásával kapcsolatos bármely visszaélésnek a hatékony ellenőrzését. A Bizottságnak, az Európai Csalás Elleni Hivatalnak (OLAF) és egyéb uniós vizsgálati és ellenőrzési szerveknek rendelkezniük kell az említett adatokhoz való szükséges hozzáféréssel azon, elsősorban a tagállamok által elvégzendő kontrollok és ellenőrzések feletti felügyeleti jogkörük gyakorlása érdekében, amely a szabálytalanságok észlelését és az érintett uniós finanszírozás felhasználásával kapcsolatos visszaélésekkel összefüggő igazgatási vizsgálatok elvégzését szolgálja, és amely révén pontos képet kapnak az érintett uniós finanszírozás elosztásáról.

(4) Az (EU, Euratom) 2018/1046 rendeletet ezért ennek megfelelően módosítani kell,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

Az (EU, Euratom) 2018/1046 rendelet a következőképpen módosul:

1. A 36. cikk a következőképpen módosul:

([1]) HL L 57., 2021.2.18., 17. o.

a) a (3) bekezdés a következő ponttal egészül ki:

„ee) a közvetlenül vagy közvetve uniós finanszírozásban részesülő végső kedvezményezettekre vonatkozó adatok gyűjtése;”

b) a (4) bekezdés a következő ponttal egészül ki:

„cc) a közvetlenül vagy közvetve uniós finanszírozásban végső soron részesülőkre vonatkozó adatokhoz való hozzáférés és azok elemzése céljából egy integrált és interoperábilis elektronikus információs és nyomonkövetési rendszer – többek között egy egységes adatbányászati és kockázatértékelési eszköz – alkalmazása;”.

2. A 38. cikk a következőképpen módosul:

a) az (1) bekezdés helyébe a következő szöveg lép:

„(1) A Bizottság megfelelő módon és kellő időben rendelkezésre bocsátja a közvetlenül vagy közvetve uniós finanszírozásban végső soron részesülőkre vonatkozó információkat, a 129a. cikkel összhangban létrehozott integrált és interoperábilis elektronikus információs és nyomonkövetési rendszerben összegyűjtött adatokra támaszkodva.

E bekezdés első albekezdése a többi uniós intézményre is alkalmazandó, amennyiben azok a költségvetést hajtják végre az 59. cikk (1) bekezdésével összhangban. Amennyiben az összegek címzettje jogi személy, az információkat az adott szervezetben több mint 15 %-os részesedéssel rendelkező személyekre és szervezetekre vonatkozóan kell közzétenni.”;

b) a (2) bekezdés helyébe a következő szöveg lép:

„(2) A titoktartási és biztonsági követelményeknek, különösen a személyes adatok védelmének kellő figyelembevételével a következő nem érzékeny információkat kell közzétenni:

a) a címzett neve;

b) a címzett jogállása, nevezetesen:

i. természetes személy;

ii. jogi személy;

iii. közjogi szerv vagy intézmény;

iv. egyéb;

c) a címzett földrajzi helye, nevezetesen:

i. a címzett címe, amennyiben a címzett jogi személy;

ii. a NUTS 2 szintű régió, amennyiben a címzett természetes személy;

d) az összeg, amelyre jogi kötelezettséget vállaltak;

e) az intézkedés jellege és célja.”;

c) a (4) bekezdést el kell hagyni;

d) a (6) bekezdés a következőképpen módosul:

„(6) Ha személyes adatokat tesznek közzé, az információkat az azon pénzügyi év végétől számított öt év elteltével el kell távolítani, amelyben a forrásokra vonatkozó jogi kötelezettségvállalás létrejött. Ugyanez vonatkozik a személyes adatokra az olyan jogi személyek esetében is, amelyek hivatalos megnevezése lehetővé teszi egy vagy több természetes személy azonosítását.”

2021. november 23., kedd

3. A 63. cikk a következőképpen módosul:

a) a cikk a következő bekezdéssel egészül ki:

„(1a) A költségvetés végrehajtásával kapcsolatos feladatok végrehajtása során a tagállamok a 129a. cikk alapján létrehozott integrált és interoperábilis elektronikus információs és nyomonkövetési rendszer követelményeivel összhangban adatokat gyűjtenek azokról, akik közvetlenül vagy közvetve végső soron uniós finanszírozásban részesülnek. A rendszer adott ágazatban való használatára vonatkozó kiegészítő követelményeket ágazatspecifikus szabályokban lehet meghatározni.”;

b) a (2) bekezdés első albekezdése a következő ponttal egészül ki:

„bb) a Bizottság által a 129a. cikkel összhangban rendelkezésre bocsátott integrált és interoperábilis elektronikus információs és nyomonkövetési rendszer felhasználásával adatokat gyűjtenek azokról, akik közvetlenül vagy közvetve végső soron uniós finanszírozásban részesülnek.”;

c) a (4) bekezdés a következő ponttal egészül ki:

„bb) használják a Bizottság által a 129a. cikkel összhangban rendelkezésre bocsátott integrált és interoperábilis elektronikus információs és nyomonkövetési rendszert”.

4. A szöveg a következő cikkel egészül ki:

„129a. cikk

Integrált és interoperábilis elektronikus információs és nyomonkövetési rendszer

(1) A Bizottság a közvetlenül vagy közvetve végső soron uniós finanszírozásban részesülőkre vonatkozó adatokhoz való hozzáférés az azok elemzése céljából integrált és interoperábilis elektronikus információs és nyomonkövetési rendszert hoz létre, működtet és tesz elérhetővé a költségvetés végrehajtásában részt vevő pénzügyi szereplők, egyéb személyek és szervezetek, többek között a megosztott irányítás alatt működő illetékes nemzeti hatóságok számára, amely magában foglal egy egységes adatbányászati és kockázatértékelési eszközt is.

(2) Az (1) bekezdésben említett rendszernek a közvetlenül vagy közvetve végső soron uniós finanszírozásban részesülőkre vonatkozó információk és számadatok kontroll és ellenőrzés céljából való összegyűjtésére, összehasonlítására és összesítésére irányuló szabványosított intézkedéseken kell alapulnia. A rendszernek lehetővé kell tennie az összeférhetetlenségek, a szabálytalanságok, a kettős finanszírozás esetei és a források felhasználásával kapcsolatos bármely visszaélés hatékony ellenőrzését.

(3) A rendszerben összegyűjtött kötelező információknak többek között a következőket kell tartalmazniuk:

a) a jogi személyek héa-száma vagy nyilvántartási száma;

b) a természetes személyek nemzeti személyazonosító száma;

c) a címzett jogállása, nevezetesen:

i. természetes személy;

ii. jogi személy;

iii. közjogi szerv vagy intézmény;

iv. egyéb;

d) vállalkozó(k) és alvállalkozó(k);

e) tényleges tulajdonos(ok), amennyiben a kedvezményezett, tulajdonos, vállalkozó vagy alvállalkozó jogi személy;

f) tájékoztatás arról, hogy a kedvezményezett részesül-e állami támogatásban;

g) valamennyi kedvezményezett és tényleges tulajdonos elérhetősége.

(4) A Bizottság, az OLAF, a Számvevőszék és – az (EU) 2017/1939 tanácsi rendelet szerinti megerősített együttműködésben részt vevő tagállamok tekintetében – az Európai Ügyészség, valamint más uniós vizsgálati és ellenőrző szervek – így a mentesítési hatóság – számára hozzáférést kell biztosítani az (1) bekezdésben említett rendszerben szereplő információkhoz, amennyiben ez feladataik ellátásához szükséges.

(5) A rendszer üzemeltetése során a személyes adatokat az (EU) 2016/679 rendelettel összhangban kell kezelni.

(6) A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 269. cikknek megfelelően felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el az (1) bekezdésben említett rendszer működtetésére és működésére vonatkozó részletes szabályok megállapítása céljából, ideértve az adatgyűjtésre és a rendszerben tárolt információkhoz való hozzáférésre vonatkozó szabályokat is."

5. A 154. cikk (4) bekezdésének első albekezdése a következő ponttal egészül ki:

„dd) a 129a. cikkben említett rendszer követelményeivel egyenértékű mértékben biztosítják az uniós finanszírozásban közvetlenül vagy közvetetten végső soron részesülőkre vonatkozó adatok gyűjtését."

6. A 269. cikk a következőképpen módosul:

a) a (3) bekezdés első mondatának helyébe a következő szöveg lép:

„Az Európai Parlament vagy a Tanács bármikor visszavonhatja a 70. cikk (1) bekezdésében, a 71. cikk harmadik bekezdésében, a 129a. cikkben, a 161. cikkben és a 213. cikk (2) bekezdésének második és harmadik albekezdésében említett felhatalmazást.";

b) a (6) bekezdés első mondatának helyébe a következő szöveg lép:

„A 70. cikk (1) bekezdése, a 71. cikk harmadik bekezdése, a 129a. cikk, a 161. cikk és a 213. cikk (2) bekezdésének második és harmadik albekezdése szerint elfogadott felhatalmazáson alapuló jogi aktus csak akkor lép hatályba, ha az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a jogi aktusról való értesítését követő két hónapon belül sem az Európai Parlament, sem a Tanács nem emelt ellene kifogást, illetve ha az említett időtartam lejártát megelőzően mind az Európai Parlament, mind a Tanács arról tájékoztatta a Bizottságot, hogy nem fog kifogást emelni."

Kelt …

az Európai Parlament részéről	*a Tanács részéről*
az elnök	*az elnök*